

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta

Jméno autora: Vojtěch Hovorka

Název práce: Vztah Evropské unie a Maďarska v transkulturní perspektivě – spor o univerzalitu liberálně demokratických hodnot

Téma práce: velmi aktuální a přínosné.

Téma bylo v literatuře: téma dosud nebylo komplexně zpracováno.

Zaměření práce: kompilace + strukturální analýza

Práce je zaměřena: teoreticky

Jazyková a stylistická úroveň práce: dobrá úroveň

Rozsah práce: přiměřený (53s.)

Použitá literatura: aktuální, dostatečná šíře

Počet uváděných titulů: 32

Formální stránka práce: odpovídající

Cíl práce: splněn

Úroveň závěrečné práce: odpovídá stanoveným kritériím a požadavkům

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

Bakalářská práce Vojtěcha Hovorky se zaměřuje na hledání odpovědi nesnadného tázání po vztahu mezi partikulárními a univerzálními hodnotami v rámci Evropské unie na pozadí vývoje v současném Maďarsku. Samotný region Maďarska vykazuje naprosto unikátní a specifické kulturní rysy, které jsou dány historickým vývojem, vlastnickými a hospodářskými poměry, geologicko-krajinnými podmínkami a v neposlední řadě duchovním zázemím. Současně se ale také jedná o výrazně hraniční region provázaný se všemi dějinnými procesy postupující nacionalizace, eskalace pocitu křivdy po rozpadu Rakouska-Uherska (trianonský komplex), ostrakizace a následného přilnutí k radikálním ideologiím dvacátého století. Během 2. světové války, i po ní, zde došlo k brutálním aktům nenávisti vedoucím až k perzekuci a dokonce i likvidaci nepohodlných skupin, ale nikdy zde nedošlo k tak ostrému přerušení kulturní kontinuity jako v jiných zemích střední Evropy. Díky tomu se zde tak často neseťkáváme s jevy odkazujícími k vykořeněnosti, rozporuplnému pojetí vlastní identity či nejistému vztahu ke krajině, půdě, domům, městům i vesnicím.

Práce se snaží o zachycení příčin odklonu Maďarska od univerzálních hodnot Evropské unie a současně se snaží prozkoumat platnost hypotézy, že za tímto odklonem stojí oslabování maďarského vztahu k univerzálním liberálně-demokratickým hodnotám pod vedením Viktora Orbána a strany Fidesz. Autor danou problematiku dokáže teoreticky zpracovávat a postupovat na základě konceptuálního metodologického přístupu za pomoci teorie transkulturní komunikace. Autor také prokazuje základní přehled v oblasti relevantní literatury. Uvedenou literaturu systematicky načítal a diskutoval s vedoucím práce. Hned od počátku jsem si při četbě užíval její logickou strukturu, jasný a dobře definovaný analytický záměr a autorovo vědomí dilematickosti jednotlivých otázek.

Samotná práce je členěná do čtyř oddílů. První reflektuje metodologické uchopení univerzálních hodnot, které je používáno k četbě jednotlivých kulturních a politických jevů, faktografických materiálů a strukturálních souvislostí. Druhý je věnován otázce dějinného pozadí vývoje formování maďarského politického sebepojetí. Třetí oddíl se týká současné situaci v Maďarsku, kterou charakterizuje zjevný úpadek demokracie a omezování svobod. Poslední část je věnována o transkulturní reflexi dané tematiky.

Podle autora zde hraje významnou roli perspektiva tzv. narativizačních mechanismů, se kterými pracuje Viktor Orbán a strana Fidesz a lidé se s nimi buď identifikují nebo dizidentifikují. To má vliv na celou řadu habitualizačních a socializačních procesů. Bohužel prudké a konfliktní zvraty narativizačních diskontinuit v regionu vytvářející semiotizační kolapsy, které se podílejí na posilování vnitřní nezakotvenosti, nejistoty a nejisté identity ve vztahu k univerzálním liberálně demokratickým hodnotám místních obyvatel. Disproporce a distorze mezi minulostí a současností probouzí stále nově se rodící konfrontační pnutí, ale také iniciativy podporující snahy o pozitivní východisko k novému pojetí regionální identity.

V závěru práce pak autor zhodnocuje poněkud kvapně naplnění stanovených cílů práce a reflektuje, nakolik se její výchozí hypotézy verifikovaly nebo naopak falzifikovaly. Ukazuje se, že jedinečnost celkového charakteru regionu není výlučně závislá pouze na jejím historickém rázu, nýbrž především na rozvíjení a budování živých a tvořivých vazeb k němu. Slabinou práce může být častá obecnost, také rychlá a nepodložená hodnocení. Například bych očekával poněkud hlubší vhled do diskurzu o střední Evropě a o hledání alternativ, které se obecně denotují jako neliberální demokracie. Chybí mi zde reflexe myšlenek obsažených v tak zásadních dílech na dané téma jako je např.: J. Rupnik – *Jiná Evropa* nebo jeho další knihy k meritum *Střední Evropa je jako pták s očima vzadu*, dále Ian Kershaw – *Na horské dráze. Evropa v letech 1950-2017*. Rozhodně bych doporučoval i skvělé Andruchovičovo a Stasiukovo mapování středoevropské duše *Moje Evropa*. A vzhledem k tomu, že by měl být dán prostor i reprezentantům odstředivých tendencí, tak by se měl autor orientovat i v textech, jako je D. Murray – *Podivná smrt Evropy*, a dokonce si myslím, že by se student měl obeznámit i s tak radikálními texty jako je A.B Bartoše: *Maďarský zázrak : jak Viktor Orbán zachraňuje Maďarsko*.

Pohledy a analýzy jednotlivých dilemat zůstávají spíše na povrchu, nicméně BP se daří alespoň rámcově vystihnout institucionalizační povahu posunu Maďarska na trajektorii odklonu od univerzálních hodnot, které pojí Evropskou unii. Zásadním momentem je také reflexe transkulturního přínosu studovaného jevu. Tento pokus si cením, protože je na něm patrná upřímná snaha brát tento povinný rozměr BP vážně a seriózně se s ním vypořádat. Právě proporční vyváženost denotace s konotacemi pod analytickou hyperbolou vztahu partikularity a univerzality v sobě obsahuje transkulturní rozměr, ve kterém není partikularita pohlcována, ale stává se východiskem a jedním z prostředků k naplnění lidské existence.

Práce Vojtěcha Hovorky má sice několik nedostatků, avšak v kontextu kvality a metodologické úrovně ostatních BP by bylo nespravedlivé je více a přísněji rozebírat, protože naplňuje hlavní zaměření oboru i účel BP definovaný povahou studovaného oboru. Práce nemá pouze deskriptivní charakter, pokouší se sledovat konceptuálně metodologický plán a usiluje o analýzu vnitřních mechanismů kultury.

Výsledné hodnocení: Předložená bakalářská práce splňuje podmínky a nároky kladené na odbornou práci.

K obhajobě si připravte odpovědi na otázky:

- 1) Zvažte význam přínosu i nebezpečí případné porážky strany Fidesz v Maďarsku.
- 2) Nakolik a v čem konkrétně se v Maďarsku vazby k místu, jeho historii, tradicím a významům promítají do formování veřejného a privátního prostoru?

Datum: 2.7. 2024

Th.Lic František Burda Ph.D.

Podpis